

KANADA HÜKÜMETİNİN RUSYA FEDERASYONU'NA YÖNELİK ÇEŞİTLİ YAPTIRIM KARARLARI

T.C. Ticaret Bakanlığının 09.03.2022 tarihli ve 72656269 sayılı yazısında, Ottova Ticaret Müşavirliği'nden iletilen bildirimde, Kanada Hükümetinin, Kanada Özel Ekonomik Yaptırımlar Kanunu (Special Economic Measures Act) çerçevesinde, Rusya Federasyonu'nun Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü ve egemenliğini ihlali ve Rusya Federasyonu'nda işlenen ağır insan hakları ihlalleri nedeniyle çeşitli yaptırım kararları aldığı ve yürürlüğe koyduğu aktarılmaktadır.

Söz konusu yaptırım kararlarına aşağıda yer verilmektedir.

- Kanada'da mukim kişiler ve Kanada dışında bulunan Kanada vatandaşları tarafından, söz konusu listelerde belirtilen şahısların veya tüzel kişilerin veya bunların temsilcilerinin mülkiyetlerinde olan varlıklara konu, nerede olursa olsun, herhangi bir iş ilişkisi tesis etmeleri; bu tür işlerle ilgili, doğrudan veya dolaylı olarak, herhangi bir işlem yapılması veya işlemlerin kolaylaştırılması; finansal veya diğer türden herhangi bir hizmet sunulması; listedeki kişiler için, nerede olursa olsun, herhangi türden bir mal tedarikinde bulunulması ve finansal nitelikte bir hizmet sunulması yasaklandığı,
- 28 Şubat 2022 tarihinde en son güncellenen yasaklı kişiler ve kuruluşlar listesine söz konusu eylemlerden sorumlu oldukları gerekçesi ile RF Devlet Başkanı Vladimir Putin, Dışişleri Bakanı Sergei Lavrov, Savunma Bakanı Sergei Shoigu, Adalet Bakanı Konstantin Chuychenko ve Maliye Bakanı Anton Siluanov'un da yer aldığı RF Güvenlik Konseyi'nin onsekiz üyesi eklenmiştir. Anılan listeye ayrıca, RF Merkez Bankası, RF Ulusal Varlık Fonu, RF Maliye Bakanlığı da ilave edilmiştir.
- Kanada Hükümetince alınan söz konusu yaptırım kararları çerçevesinde enerji ve finans başta olmak üzere belirli sektörlere kısıtlamalar getirildiği; Kanada'da mukim kişilerin ve Kanada dışında bulunan Kanada vatandaşlarının 2 numaralı Listede belirtilen kişilerle (Gazprombank OAO, VEB, VTB Bank OAO, Bank of Moscow, Russian Agricultural Bank (Rosselkhozbank), Sberbank, JSC United Aircraft Corporation) 30 günden uzun vadeli ve 3 numaralı Listede belirtilen kişilerle (OAO Novatek, Rosneft, OJSC Gazprom, OJSC Gazprom Neft, OJSC Surgutneftegas, Transneft OAO) ise 90 günden uzun vadeli yeni borç ilişkisi tesis etmelerinin yasaklandığı; 2 numaralı Listede belirtilen kişilerle menkul kıymet alımına yönelik yeni işlem tesis etmelerinin yasaklandığı,
- Söz konusu yaptırımlar kapsamında 4 numaralı Listede (Ek-1) belirtilen malların, 500 metreden daha derin açıkdeniz petrol sahalarında, kaya (şist) petrolü (shale oil) veya kutuplardaki petrol sahalarında yapılan arama ve üretim faaliyetleri için kullanılmak üzere RF'ye veya RF'deki herhangi bir kişiye ihracatı, satışı, tedariki veya sevkiyatı ile bahsekonu mallar ile ilgili finansal, teknik veya diğer türden herhangi bir hizmet sunumu yasaklandığı,

- Bahsekonu yaptırımlar çerçevesinde yasaklanan eylemlere sebebiyet verme, yardım veya destek sağlama da aynı şekilde yasaklanmış; yaptırım listelerine yönelik bir yeniden gözden geçirme mekanizması tesis edilmiş ve belirli birimler tarafından yapılacak başvurular üzerine bu listelerde yer alan isimlerin listeden çıkarılması yolunun da açık olduğu belirtilmiştir.
- Bunun yanında, Kanada Doğal Kaynaklar Bakanı (Natural Resources Canada) Jonathan Wilkinson tarafından yapılan 28 Şubat 2022 tarihli açıklama ile RF'den ham petrol ithalatını yasaklama kararı alınmıştır (2019'dan itibaren RF'den ham petrol ithalatı yoktur). Söz konusu açıklamada, anılan yasaklama kararına ilave petrol ürünlerinin de dahil edilip edilmeyeceği hususuna yönelik çalışmaların da sürdüğü ifade edilmiştir.
- Öte yandan, Kanada Dışişleri Bakanlığı (Global Affairs Canada-GAC) tarafından açıklanan 1071 Seri Nolu Bildirim kapsamında, kontrole tabi mal ve teknolojilerin Kanada'dan RF'ye ihracatı ve aracılık hizmetleri (brokering) işlemleri için verilen izinlere 24 Şubat 2022 itibariyle onay verilmeyeceği; söz konusu bildirim yayımlandığı tarihten önce onaylanmış izinlerin de 24 Şubat 2022 itibariyle iptal edilmiş sayılacağı açıklanmıştır. Bahsekonu bildirimde ayrıca, tıbbi tedarik ve insani ihtiyaçlar gibi sadece belirli özel amaçlı kullanımın söz konusu olduğu durumlara konu izin ve başvurular için ve işlem bazında belirli muafiyetler tanınması hususunun da değerlendirilebileceği ifade edilmiştir.
- Kanada İstatistik Kurumu (Stats Can) verilerine göre 2021 yılında Kanada'nın RF ile ikili ticaret hacmi 2 milyar 234 milyon ABD Doları olmuştur. 2021 yılında Kanada'nın RF'ye ihracatı bir önceki yıla göre %11,8 artarak 526 milyon ABD Doları; RF'den ithalatı ise bir önceki yıla göre % 90,7 artarak 1 milyar 708 milyon ABD Doları olmuştur. Kanada'nın RF'ye ihracatı, küresel ölçekte gerçekleştirdiği ihracatın %0,1'ine tekabül etmektedir. Kanada'nın RF'den ithalatının toplam ithalatındaki payı ise %0,35'tir. Kanada'nın 2021 yılında tüm dünya ülkeleri ile gerçekleştirdiği 922,2 milyar ABD Doları değerindeki toplam ticaret hacmi içerisinde RF'nin payı %0,23'tür.
- Kanada'dan RF'ye 2021 yılında en fazla ihracat yapılan ürünler 40,9 milyon ABD Doları ile G.T.P.8802.30 Hafif Uçaklar (2,001 - 15,000 Kg); 39,8 milyon ABD Doları ile G.T.P. 8802.40 Ağır Uçaklar (15,000 Kg ve daha ağır); 20,3 milyon ABD Doları ile G.T.P. 2309.10 Köpek ve Kedi Maması; 18,9 milyon ABD Doları ile G.T.P. 8433.90 Tarım Makineleri; 14,9 milyon ABD Doları ile G.T.P.2710.19 Petrol ve Petrol Ürünleri şeklindedir. Bombardier Inc. tarafından yapılan açıklamada şirketin özel toplam jet uçak satış pazarında Rus pazarının payının %6 olduğu belirtilmiştir.
- Kanada'nın RF'den 2021 yılında en fazla ithalat gerçekleştirdiği ürünler ise 252,5 milyon ABD Doları ile G.T.P.3102.10 Üre Gübresi; 139,9 milyon ABD Doları ile G.T.P.2710.19 Petrol ve Petrol Ürünleri; 139 milyon ABD Doları ile G.T.P.2710.12 Hafif Petrol Yağları; 125,6 milyon ABD Doları ile G.T.P.7110.29 Paladyum; 116,6 milyon ABD Doları ile G.T.P.7208.37 Demir veya Alaşımsız Çelikten Yassı Hadde Ürünleri (Rulo; 4.75-10mm); 107,2 milyon ABD Doları ile G.T.P.7403.11 Katotlar şeklindedir.

- Kanada Hükümeti ayrıca, ABD, AB Komisyonu, Fransa, Almanya, İtalya ve Birleşik Krallık ile birlikte 26 Şubat 2022 tarihinde yapılan ortak deklarasyon ile aşağıdaki hususlarda taahhütte bulunmuştur:
- - Belirli Rus bankalarının, uluslararası finans sistemi ile bağlantılarının kesilmesini ve bu bankaların küresel çaptaki operasyonel kabiliyetlerine zarar verilmesini temin etmek amacı ile, SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) mesajlaşma sisteminden çıkarılması,
- -RF Merkez Bankasının uluslararası rezervlerinin, deklarasyona konu yaptırımların etkisini hafifletme amacı ile kullanımını engellemeye yönelik kısıtlayıcı tedbirlerin hayata geçirilmesi,
- -Ukrayna'daki savaşı ve RF Hükümetinin zararlı eylemlerini kolaylaştıran şahıs ve tüzel kişilere karşı ortak hareket edilmesi; özellikle "golden passports" şeklinde adlandırılan ve RF Hükümeti ile bağlantılı zengin Rus vatandaşlarının, anılan deklarasyonu yapan ülkelerin vatandaşlığını elde ederek bu ülkelerin finansal sistemlerine erişimlerine olanak sağlayan düzenlemelerin kısıtlanmasına yönelik önlemler alınması, iv. Transatlantik bir görev gücü oluşturulmak suretiyle, görev ve yetki alanları çerçevesinde, yaptırıma tabi şirket ve şahısların varlıklarının belirlenerek dondurulması ve finansal yaptırımların etkin biçimde hayata geçirilmesinin temini; bu doğrultuda, RF Hükümetine yakın olan ilave Rus yetkililer ve elitler, bu kişilerin aileleri ve bunlara yardım edenleri hedef alan yaptırımlar ve diğer türden finansal ve cezai tedbirlerin de hayata geçirilmesi; görev ve yetki alanları çerçevesinde, bu kişilerin varlıklarının belirlenerek dondurulması; diğer ülke Hükümetleri ile işbirliği içerisinde hareket ederek, haksız yere elde edilecek kazanımlara sebebiyet veren türden hareketlerin tespit edilerek engellenmesi ve bu kişilerin varlıklarının küresel ölçekte saklanma imkanının bertaraf edilmesi.
- Ayrıca, Kanada Başbakan Yardımcısı ve Finans Bakanı Chrystia Freeland, 28 Şubat 2022 tarihinde yaptığı açıklama ile tüm Kanadalı finans kuruluşlarının RF Merkez Bankası ile herhangi türden bir işlem tesis etmelerinin aynı gün itibariyle yasaklandığını; Rus Hükümet Fonlarının varlıklarının dondurulduğunu ve bu fonlarla herhangi bir işlem tesisinin de yasaklandığını ifade etmiştir.
- Bunun yanında, Kanada Hükümeti tarafından 27 Şubat 2022 tarihinde yapılan bildirim ile Kanada hava sahasının tüm Rus uçaklarına kapatıldığı; Kanada hava sahasında, karasularına tekabül eden hava sahası dahil, Ruslar tarafından işletilen veya charter sefer düzenlenen hava taşıtlarının uçuşlarının yasak kapsamında olduğu açıklanmıştır. Kanada Hükümeti ayrıca, 1 Mart 2022 tarihi itibariyle RF sahipli ve bandıralı gemilerin ve balıkçı gemilerinin Kanada iç sularına ve limanlarına girişinin yasaklandığını açıklamıştır.
- Diğer taraftan, Rus pazarında konumlanmış olan McCain Foods Ltd. ve Canada Goose gibi çok sayıda Kanadalı şirket ülke içerisindeki operasyonlarını yavaşlatma yönünde karar alırken otomotiv parça ve aksam üreticisi Ontario merkezli Magna International Inc. ve perakende devi Quebec merkezli Alimentation Couche-Tard Inc. gibi bazı

firmalar ise ÷lkedeki operasyonlarını s÷rd÷rmeye devam etmektedir. RF'de altı adet üretim tesisinde yaklaşık 2.500 kişiyi istihdam eden Magna'nın, şirketin 2020 yılı raporuna göre RF'de 120 milyon ABD Doları değerinde sabit yatırım varlıkları ve 345 milyon ABD Doları değerinde satış hacmi olduğu belirtilmektedir. Alimentation Couche-Tard Inc.'in RF'de 38 mağazası bulunmakta olup şirket, 320 kişiye istihdam sağlamaktadır. RF'de beş adet fabrikada 428 kişi istihdam sağlayan, tüketici ambalajı, eczacılık, gıda ve içecek şirketleri için etiket üretimi yapan ve küresel ölçekte 5,7 milyar ABD Doları değerinde yıllık gelire sahip olan Toronto merkezli CCL Industries Inc.'in ise RF'de 70 milyon ABD Doları değerinde satış hacmine ulaştığı öğrenilmiştir.

- Toronto merkezli Kinross Gold Corp. şirketi ise yaklaşık 2.000 kişinin istihdam edildiği RF'nin uzak doğusunda bulunan Kupol'daki madencilik operasyonlarını ve Udinsk'deki maden geliştirme çalışmalarını durdurma kararı aldığını açıklamıştır. Kinross Gold Corp.'un toplam üretiminde RF'nin payının %23 olduğu ve şirketin 443 milyon ABD Doları gelir elde ettiği Kupol Madencilik Kompleksinin şirketin en karlı operasyonu olduğu ifade edilmiştir.